

Յ Ե Լ Ե Ք

Մ Ո Ւ Ս Ա Վ Վ Ե Ր

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

Ս Ե Ֆ Ա Լ Է Ք

Իֆիննի նիւսիսեհն տիւր (սա. 23)

Պունլար ալթ ուճու օրթալարա տիւ-
շիւպ, եիւզ պին տիւրլիւ պէտնամա
եալանլար ույտուրտուլար , վէ հասը-
լը խայըրխա՜ Քասպարը թաշտան
թաշա չալարադ օսանտըրտըլար , վէ
շու հալաէ օլան սէֆիլէրտէն կէրի
տուրտուրտուլար :

Իշթէ քէնտիլէրի էյլիք եափմադ
պիլմէզ , եախօտ եափմադ իսթէմէզ
օլան առէմլէրին , եափանլարա տախի
եա չէքմէեէրէք , եա տէ խայր ու սէ-
վապ տէնիլէն իւլլի ամէլին մահիեէ-
թինէ ագըլարը էրմէեէրէք սէտտի
պէնտի միւմանաաթ օլմալարը ումու-
մէն պէօյլէ տիր . . . :

Պիր ալայ միւֆսիտին՝ պիր խայըր-
խա՜ն, պէօյլէճէ բէնչէյի զարուրէթաէ
էզիլմէքաէ օլան զէվալը տուլ վէ
պիքէս գատընտան տրալաշտըրմա-
լարընտան սօնրա տախի , չօճուգլա-
րընրն աճ սուսուզ սըզըլաեըլարը , վէ
արթըգ բուպա աեադ գապը , սըճադ

եէմէք եախօտ գուրու գաթըգ շէօյլէ
տուրտուլ , պէհէր կիւն պիրէր փար-
չա սաֆրա պաստըրաճադ գասար
էթմէք իչուն տախի աղլաեըլարը ,
պու գատընրն պիր վէճհլէ գահր ու
ֆիւթուրինի միւճիպ օլամազ , վէ պիր
տագըգա պիլէ աղզընտան շիւքր ու
շիւքրանիեէթի պըրադմազ իտի :

Վէ պաշգալարը կիպի հալինի շու-
նա պունա արզ էտիպ տէ , պիր մուա-
վէնէթ վէ հիմմէթէ իլթիճա էթմէ-
նին տախի հէմ եօլունու պիլմէզ , վէ
հէմ տէ էօյլէ շէյլէրէ եիւզիւ եըր-
թըլմամըշ օլտուղունտան իսթէրսէ
պիլէ էլինտէն կէլմէզ իտի :

12 եաշընտա օլան գըզը պիր տէ-
րէճէեէ գատար քէնտիսինէ եարտըմ
էաէ պիլիր օլտուղունու պիր նիմէթ
պիլէրէք , կիւնիւն պիրիսինտէ չօգ
զահմէթլէ պիր չիֆթ տէօքմէ իւթիւ
էլտէ էտէ պիլտի . վէ խան պէքեար-
լարը չամաշըրճըլարընտան պիր իքի
գարը ալըշտըրըպ , չամաշըր իւթիւ-
լէեէրէք , վէ պազի տախի տըշարընա
իշ տիքէրէք եէվմիյէ իքի օգգա էթ-

մէք փարասը չըզարա պիլիւր օլտու քի, էթմէք ճիւրի պու կիւնքի ալաըզընը եարըն վէրմէսինէ դառար միւսաատէ էտէր, վէ վէրէմէզ իսէ քէսէր իտի:

Կիւնիւն պիւրիսինտէ փարա թէտա-րիք էտէմէտիքէրի իչուն, էթմէք ճիւր վէրմէմիչ օլտուզու հալտէ, օլանճասընը տա կիւնտիւզիւն եէմիչ օլտուզլարընտան, ազչամըսը ճիւմէթէն աճ դալաըլար. մէրգումէ դա-տընճըզալ չօճուզլարըն հէր պիւրիսի-նի պիւր իւմիտ, վէ թէսէլլի իլէ ու-կուլթուուզտան սօնրա, քէնտիսի եա-լընըզճա իպատէթէ տուրուպ, վէ շու վէճհէն նիւազ էտէր իտի:

«Եւ քիմէսիզլէրին սահիպի եա-րատան Ալլահ . . . շու մաասուլմ վէ սուչուզ չօճուզլար տիլ իլէ տէեէմէզ օլտուզլարը հալտէ, դալպ իլէ սէնին ինաեթիւնին եէթիչմէսինի թալապ գըլաեօլլար . . . վէ տէ սէնին — Պա-գընըզ սէմանըն գուշարընա, նէ է-ֆերդէր, նէ պիյէրդէր աւնա, Թաւկըր Թէալէ տեուրուր — տէեու պուեուր-տուզուն քէլամը շէրիֆի զիքը էյլէ-եօլլար . . . եւ եէրին կէօյիւն սահիպի, սէն քի սէմանըն գուշարընը տալի գաեըրըպ, վէ պէսլէմէյի վատ պու-եուրտուն իսէ, պու չօճուզլարը կէօ-րիւնմէզ էլ իլէ օզչաեըպ, վէ թիւ-քէնմէզ նան ու նիմէթին իլէ էլպէթ-տէ քի տօեուրաճադսըն . . . անլէրին կէօզ եաչլարընը էլպէթտէ մէրհամէթ մանտիլի իլէ սիլիպ, վէ զանիմէթի խաղինէնտէն թէայեիւչլէրինի եօլլա-եաճադսըն. սէն էօյրէթտին պիզէ — Եհվիլիյէ նաճազաւըզը ինան էյլէ — տէմէք տիւասընը, սէն վատ էթտին — աւ ըսըն տեուրսոււնուզ, չըպչազ իսիւ կէյսիւրսիւնիզ — տէ-

եէրէք խայըրխահլարտան իպրազը խօշնուտի պուեուրաճադընը. վէ սէն էմի պուեուրտուն, — չաչընըզ աչըչ-սըն վէ իւթէյիւնիզ վէրիչսիւն — քէ-լամընը:

«Իմտի իհսան վէ մէրհամէթ էյլէ. աճը շու սէֆիլլէրի, օ սէֆիլլէրի քի, արատըզլարը նաֆազա եալընըզ եա-չամազ, վէ եաչամալարը տալի ան-ճազ սանա մէճտ ու սէնա գըլմազ իչուն տուր . . . :

«Օ պի չարէլլէրի քի, պէնիմ կիպի պիւր կիւնահքեարըն սէֆալէթլէր ի-չինտէ իւմիտի, վէ տէրա ու միհնէթ-լէր արասընտա սէնին ինաեթի պի-հատտինի նիւազ էտէ պիլմէք ճէսա-րէթինէ վէսիլէճու տալլար:

«Եւ եօզլարը վար իտիճի, խալիս միւրատլարը վէրիճի, վէ կիզլիլէրի պիլիճի Թանկըր. սանա րանա մաա-լիւմ տիւր քի, սէֆալէթիմիզտէն տօ-լաեը հիչ պիւր վազըլթ շէքեաեթիւմ եօզ, զիւրա քէնտի գուսուր, վէ կիւ-նահըմտան նէչէթ էթմէ օլտուզու-նու պիլիլիւմ. լաքին ինաեթ գըլ պարի պէնիմ կիւնահ վէ ազապըմա շու մաասուլմարը տալի շէրիք էթ-մէմէք միւսաատէսինի. իհսան էյլէ կէօրիւնմէզ, վէ շիւքը ու շիւքըանի-եէթինէ գալպլէր վէ տիլլէր իպրազը իգթիտար էտէմէզ, պիլթմէզ վէ թիւ-քէնմէզ լութի վէ ինաեթիւնի:»

Իչթէ պու միսիլլու տահա պիւր չօզ ահ ու զար իլէ տիւասընը պիլթիւ-տիքտէն սօնրա, քէնտիսի տէ ույգու-եա եաթտը:

(Գուսուրու պաշկեւա)

ԳԱՎԱՅՑԻ ՆԱԳԼԸ ՀՈՒՐՈՒՅ

Սենե 1. Ախսս 23 տեղում (սա. 376)

16. Իշպու գաւառէյի ումումիյէնէ գէխալիւֆ էտէր պազի ճիհէդլէր օլուպ, պուրատա զիքրի միւնասիպ կէօրիւլտիւ. Արապի վէ ֆարսի ուսուլունճա, պիր քէլիմէտէ իքի զամմէնին հարֆէն իճգիմաի ճաիլ օլմաեւպ, էվվէլքիս շէքլի սօնրաքի հարֆի կէլիր. خروس juornu, اورումور, علوم ուշոււմ, կիպի. անճագ Դիւրքիտէ րոն պուրում, طرون Թորում, միսիլու նատիր քէլիմէլէրտէ պու ուսուլա րիտեհդ էտիլիպ, չօգլարընտա իքիսի տէ հարֆի կէլիր طوبو Թօփուզ, طوق Թուդուզ, ٲٲٲ Եօփիզ, վէ սաիրէ:

17. Անճագ՝ հարաքէսի մազմում պաշլատորը իշուն նիհանէդինէ գատար զամմէ իլէ գէլէֆֆիւզ օլունմասը իճապ էտէն Դիւրքի քէլիմադտան իքի հէճճալը օլանլարըն, ախրը ٲٲٲ իլէ ինդիհա էտիպ, վէ սավդի ٲٲٲ, կիպի մազմում օգունուր. سورور, سورور, طوبو Թօփիւ, كوكي կէօրկի, كوكي պիւրկի կիպի:

Քէլիմէտէ իլք զամմէտէն սօնրա ٲٲٲ, ٲٲٲ, հարֆը պուլունուր իսէ, սագըլլարտա էվվէլքի հարֆի հարաքէ, շէքլիէ գահվիլ օլունուր. ٲٲٲ qobn, ٲٲٲ qobn կիպի, խաֆիֆլէրտէ ٲٲٲ պիւնիւֆ, քէլիմէսի միսիլու պու գաիտէնէ մուվաֆըդ իմլա ազ պուլունուպ, չօգլարը ٲٲٲ ֆէճի եաի, իլէ եազըլը վէ ٲٲٲ չըգարըր ٲٲٲ sիւշիւն, ٲٲٲ սէօյիւդ, ٲٲٲ Եօյիւդ կիպի, վէ փէք նատիր օլարագ ٲٲٲ օնուն քէլիմէսի միսիլու վիւլ տան սօնրա եա, կէլէն քէլիմէտէ պուլունուր:

(Դենպիհ) էյէրչի քէլիմադը մէզպուրէնին սագըլլարընտա օլան ٲٲٲ, հարֆլարը ٲٲٲ, սէսլիլէ գէլէֆֆիւզ օլունմադտա, եանի طوبو սուշիւ, سورور սուշիւ օգունմադտա իսէ տէ, պու սավդ իմլաեա մուվաֆըդ օլմաեւպ, պէլքի գէլէֆֆիւզէ զարաֆէդ իշուն տուր:

18. Իքիտէն զիեատէ հէճճասը օլան քէլիմադտա, իքինճի վէ իւշիւնճիւ հարաքէնէ պէտէլ տաիս ٲٲٲ, եազըլլարագ, սավդի ٲٲٲ, սէսլիլէ գէլէֆֆիւզ օլունուր, اولدينى օշուրդու, اولدينى պուշուրդու, كدينى կէլիսի, كدينى կէօրիւլի կիպի. ֆագալթ՝ իւշտէն զիեատէ հէճճասը օլան քէլիմադտա էվվէլքի զամմէ հարֆի, իքինճիս շէքլի, վէ իւշիւնճիւ տէօրտիւնճիւլէրի տաիս եաի. կէլէրէք ճիւմլէսի տաիս մազմում օգունուր. فوردينى գուրուշսուրդու, سوردينى սուրուշսուրդու, كوردينى կէօրիւլիսի, سوردينى սիւրիւլիսի, կիպի:

Պունլարըն ճիւմլէսի էրմէնի հուրուֆադընտ եազըլլարը կիպի օլմաեւպ, օգունտուլու կիպի նագլ օլունուր:

19. Արապի վէ ֆարսի քէլիմադտա գէլէֆֆիւզիւն նէվի գաճըլը վէզնտէ պուլունտուլու իլէ պէրապէր, գաիտէյի ճարիյէսինտէն, վէ պիր տէ պուլիսանլարա մախսուս պուլունան հարաքեադըն իշարէդի շէքլիյէսինտէն մախտա օլան, պազի իշարէդլէրին գուվլէդինտէն աննաշըլըր մէտէլա. սագըլլարտա طلب Թաշապ, քէլիմէսինին իսմի ֆաիլի طالب Թաշիպ, գէլէֆֆիւզ օլունտուլու կիպի, խաֆիֆլէրտէ ٲٲٲ սիւֆիւդ, լուղէդինին իսմի ֆաիլի տաիս ساكت սաֆիդ, օգունուր:

Վէ ֆարսիտէ տաիս սագըլ خوان իսան, քէլիմէսինին իսմի ֆաիլի خوانده

Հ Ի Խ Ս Ն Ի Ի Ա Ն Լ Ե Ա Պ

Պիրիսնձի նիւսիսեհեկե սեւիւմ (սա. 6)

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Պ Ա Պ

Պ Ա Ս Ի Ր Է Թ

Էվվէքի պապտա իզահ էտիլէն ի-
թիտալ միհվէրի պիր նիւթթէյի մա-
նէվիյէ իւզէրինտէ ճէրէեան էտէր օլ-
տուլունտան, անըն տէրք վէ ֆէհմ
էտիլմէսի իչուն տախի մանէվի պա-
սիրէթ իաթէր. նիչունի իչպու պա-
սիրէթէ մալիք օլմանան առէմլէր, ի-
թիտալ միհվէրինի քէշֆտէ ածիզ, վէ
պինապէրին հիւսնիւ ախլեագ սահի-
պի օլա պիլմէլէրի միւսթինսիզ օլուր:

Նասըլքի թէն կէօղինին կէօրիւ-
ծիւլիւլի հէր առէմտէ պիր սիեագ
իւզրէ օլմանելալ, կիւնտիւղին կէօյտէ
եղլաղլալը ֆարգ էտէ պիլէն, վէ
գարանլըղլարտա տախի Տիրէրիտ
վարի սիւրէթտէ կէօրէն, քէսքին վէ
խուրտէպին կէօղլէր իլէ, պիլսքս ա-
չըդտա վէ կիւնտիւղ վագթընտա պի-
լէ հէր պիր շէյի սարիհ սիւրէթտէ
կէօրէմէնէն, եախօա կէօրիւծիւլիւլ-
տէ եէքսիկէրտէն տէրէճէ տէրէճէ
ֆարգ էյլէեէն կէօղլէր տէ պուլուն-
տուլու կիպի, մանէվի չաասիրէթ իլէ
պասիրէթ տրաւընտա օ գատար հի-
սապսըզ ֆարգլար, վէ պիւսպիւթիւն
պասիրէթսիզլիք հալինէ վարասըեա
գատար պիթ թէարիծ օ գատար գը-
սըմլար վար տըր քի, սաեը վէ հիսապ
թահթընա վագ օլունա պիլմէսի իհ-
թիմալտէն տէյի տիր:

Ինսանլարըն հիւսնիւ ախլեագ տէ-
րէճէսի տախի պու հիսապ իւզրէ
թագսիմ օլունուպ, քիւլլիւէն սուի

ախլեագ հալինէ վարասըեա գատար
հէր պիրսինտէ պիր տէրէճէսի պու-
լունուր ամմա, քէմալէթ վէ իւլվիեթ
փէք աղլարը իւզէրինտէ կէօրիւլիւր:

Պունուն սէպէպի տախի ինսան ճին-
սինին, գըսմէն մէլէքճէ գուարէթէ
մալիք օլտուղու հալտէ, գըսմէն տէ
հայվանիեթ տուլու վէ արգուլէրի-
նէ սալիք պուլունտուղու տուր, իմտի
վագտը տըր քի պու սէօղիւ պուրա-
տա իզահ էտէլիմ:

Գուվվէյի նութգիյէեէ մալիք օլ-
տուղու ճիհէթլէ էչրէֆի մախլուգաթ
տան առա օլունան ինսան, խայր ու
չէրի հէր հալտէ օ գուտրէթլէ թէֆ-
րիգ էտէր. վէ էլպէթտէ նէֆսինէ,
հայսիեթինէ, վէ շէրէֆ ու իւլվիեթ-
ինէ մէտար օլաճագ թարաֆա կէ-
տէր իսէ տէ, խըլգէթի վաթիյէսինտէ
հավվաը խամիտէնին հայվանաթա
մախսուս պուլունան հիսսիեաթը տա
մէվճուտ օլտուղունտան, եանի կէօղ
իլէ սէֆտպախչ վէ էյլէնճէլի շէյլէր
կէօրմէք, գուլագ իլէ միւհսսիր վէ
տիլքիւչա սէսլէր էչիթմէք, պուլուն
իլէ խօշ գօղուլար ալըպ, տիլ իլէ լէ-
զիզ վէ նէֆիս մէէքիւլաթ ու մէչրու-
պաթ իսթիմալ իթմէք, վէ էլ եախօա
թէն իլէ քէյֆ վէրիծի շէյլէր օգչա-
մագ աղմինտէ կէզէր իտուլինտէն, վէ
էվվէքի իւչ հաստէ կէրչի սըրֆ հայ-
վանիեթէ մախսուս օլմանելալ նէվի-
մա ըուհ տուլկուլարը իչուն տախի
պիրէր աղայը խարիծի օլտուղլարը
տէրքեար իսէ տէ, տիլին լէզզէթեապ
օլմասը, վէ թէնին օգչաեըչը պաչը-
ճա հայվանիեթէ մախսուս պուլուն-
տուղունտան, պունլարըն մէֆուլուն-
պիհլէրինին մէնֆաաթ վէ մաղար-
լաթլըլարընը պիր պիրինտէն թէֆրիգ

վէ թէնդիհ իլէ օ թարափա մէյլ էթմէք իւզրէ գապլէլ մուամէլէ քեաշիֆ օլա պիլմէք իճապ էտէր քի. իշթէ պասիրէթի մանէվիյէ տէտիյիմիզ, իշպու քէշֆէ մախսուս օլան իգթիտար տըր. վէ պու իգթիտար էսէրի տիրա-
 եթ վէ թէճարիպ օլաճաղընտան հէր ատէմտէ ալէսսէվիեթ, վէ քէմալ տէրէճէտէ պուլունա պիլմէսինին պաիս իւլ իհթիմալ օլաճաղը պէտիհի վէ աշիքեար տըր:

Պու ճիհէթլէր նազարը միւթալէա-
 եա ալընընճա պապը էվվէլտէ պէեան օլունտուղու վէճհլէ հիւննիւ արեա-
 գըն միհվէրի նասըքի իթիտալ իսէ, մատէրի տէ պասիրէթ օլմագ լեաղըմ կէլիլ:

Էվվէթ հիւննիւ արեաղըն մատէրի մանէվի պասիրէթ տիր. նասըլ. քի գէմանը մաղիտէ տախի պիւթիւն օյմա-
 ճըլար, սօղրու վէ միգեասընա մու-
 վաֆըգ սիւրէթտէ իճրայը սանաաթ իչուն մէշնուր Պողիկղետոսուն տէմիր կիսննէ սինի (գօնեա) իսթիմալ վէ իս-
 թիֆատէ էտէրէք, կէթտիքճէ մուա-
 մէլաթտա պասիրէթէ, վէ բիւեթի տաալիտէ տու ու հազգանիեթէ պիր առնա եախօտ իշարէթ աոտ է-
 տիլմիշ. վէ աոալէթ իլահիյէսի նէմի-
 սինին էլինտէ իսէ պիր կիւննէ օլա-
 րագ թէրսիմ էտիլէ կէլմիշ իտի:

Պու միւթալէտեա մէպնի Արիստո-
 տէլ սանաաթ իլէ պասիրէթի պիր սի-
 եագտա կէօղէտիպ, եէքտիկէրինտէն մատտիեաթ, վէ մանէվիեաթ իլէ
 թէֆրիգ էտէր. եանի մատտի շէյլէ-
 րին հիւնն վէ իսթիգամէթի սանաաթ-
 ճա մէհարէթ, վէ մանէվի հալլէրին հիւնն վէ լաթաֆէթի տախի, միւթա-
 գիմ պասիրէթ իլէ հուսուլ պուլուր տէմէք իսթէր:

Պունտան շու իսթիտալ օլունուր քի, պասիրէթ պէնիյի սաէմին քիւլ-
 լիւ մուամէլաթ վէ իճրաաթընտա միհվէրի իթիտալը կէօղէտէն պիր կիւննէ տէմէք օլուպ, պունսուզ հիշ պիր շէյլն սօղրու եէօրիւեթմէզ օլ-
 տուղու կիպի, պասիրէթսիզլիք, եա-
 խօտ պասիրէթճէ թէմամիեթսիզլիք տախի Լէսքեան ֆանոն կիպի իգպա-
 լա խըտմէթ էտէր պիր հալ տըր. մաալիւմ օլտուղու իւզրէ մէգքիւլ ֆա-
 նոն գուրշունտան մաամուլ օլմագ միւնասէպէթի իլէ էյիլմէյէ թապի, վէ անըն իլէ իսթիգամէթինտէ իշ չը-
 գարըլամագ օլտուղու պէտիհի իտի:

Իմտի մուամէլաթտա պու կիւննէ եի գուլլանմագ տէմէքլէ աննաշըլա-
 ճագ շէյ, միհվէրի իթիտալը միւթէ-
 պասիրանէ սիւրէթտէ կէօղէտիպ, սօղրուեու էյրիտէն, վէ էյիեի ֆէ-
 նատէն թէֆրիգ իլլէմէք օլաճագ տըր:

Պուրատա կէօղէ չարփար պիր նօգ-
 թայը միւթէնապիհա վար տըր. մատ-
 տիեաթտա հէր էյրիլիք մատտէթէն կէօրիւնէճէյինտէն իշթիպահա մա-
 հալլ պըրագմագ. լաքին մանէվիեաթ-
 ճա օլան էյրիլիք մատտէթէն կէօրիւ-
 լիւր շէյ օլմատըղընտան, ֆիքիր գուլ-
 վէթինէ վէ մուհաքէմէեթ իհթիեաճ մէսս էտէր օլտուղու ճիհէթլէ, եա-
 լընըզ ագըլ ֆաիտէ իթմէեիպ թէճ-
 րիւպէ իսթէր. վէ պինաէն ալէյհ ի-
 լիմ իլէ պասիրէթ արասընտա էօյլէ պիր ֆարգը ալիմ գուհուր էտէր քի, քիւչիւքլէրտէն պիւեիւքլէրէ գատար պիր չօգ ալտանըճըլըզարա վէսիլէ օ-
 լան խուսուս իշթէ պու տուր:

Ձիրա իլիմտարըլըգ պիլիկ սօղրու-
 լուղունտան իպարէթ օլմաղլա, օն-
 տան պիր լիսանըն ֆէսահաթը, պիր

հիսապըն սըհհէթի, վէ պիր մէսէլէ-
նին հիքմէթ ու հագիգէթի կիպի սըրֆ
ճիհաթը իլմիյէեէ մուալլադ օլան չէյ-
լէր արանըլմալը արը. նիչուն քի իլմ
սուլկունուն թէվսիինէ խըսմէթ է-
սիպ, ինսանը իլիմտար էսէր իսէ
սէ, ախլեագըն թասհիհինէ խըսմէթ
իլէ ինսանը հէմ տէ ֆագիլ էտէ պիլ-
մէք իչուն էմրի պասիրէթ իճապ էսէր:

Էքսէր ալիմէրին, վէ խուսուսիլէ
պիր չօգ իլիմտար կէնճլէրին, հիւսնիւ
ախլեագ խասսիեթինէ մալիք օլմա-
մալարընը կէօգէտէնլէր, պիլիմ պու
գաւլիմիգէ էլպէթտէ հագգ վէրէ-
ճէքլէր, վէ ֆիւլան զաթ պու գատար
պէլիի սահիպի օլտուղու հալտէ, ա-
ճապա նիչուն ախլեագը պօղուգ տուր
տէեու թէաճճիւպ չէքէնլէր իսէ, սէ-
պէպի հիքմէթի պու օլտուղունա
չիւպհէսիղ տիր քի գանաաթ կէթի-
րէճէքլէր տիր:

(Մապասի սօնրա)

ՃԱՄԻՅԻ ՇԵՐԻՖԻ ՀԱԶՐԵԹԻ ԷՕՄԷՐ

Գուտու շէրիֆտէ (Երուսաղէմ)
խալիֆէ հազրէթի էօմէրին իպնա էթ-
տիրմիշ օլտուղու իշպու միւքէլլէֆ ճա-
միյի շէրիֆ, Մէքքէյի միւնէվլէրէտէն
սօնրա իսլամիեթին իքինճի զիեարէթ
մահալի տիր, վէ Մէսճէտի շէրիֆի
ազուա տախի տէնիլիր:

Իշպու մէշհուր վէ միւքէլլէֆ պինա
Սարակիմնուսեան պիշիմինին էն կիւ-
ղէլլէրինտէն պիրիսի օլուպ, վէ Սո-
ղոմոնուն Տաճարը մահալինէ իպնա է-
տիրմիշ օլտուղու մագնուն տուր:

Ճամիյի շէրիֆի մէզպուրուն տէօրթ
թարաֆընտա պիրէր գափուսու, վէ
պէհէր գափուլարըն արասընտա տա-
խի ֆասըլալարը օլարագ, պէհէրի

եթմիշ գատէմէ արգընտա (լախու-
թիւն) սէքիզ քէօշէլի պիր ըհիմտէ
ինչա օլունմուշ տուր:

Պուրատա վազ օլունան ըհիմտէ
կէօրիւլէն գափուլարտան տըշ ճէ-
միաթ մահալի էօնիւնտէ սէքիզ ա-
տէտ սումագի մէրմէր տիրէք տիղիլի
օլան Պապ իլ Գըպլէ (Հարաւային
դուռ) վէ տիկէր թարաֆտա քի Պապ
իլ ճէննէ (Հիւսիսային եւ երկնից
դուռ) թէսմիեթ օլունանլար օլուպ,
տիկէր իքի գափուլարտան զարպ թա-
րաֆընա նազըր օլանա Պապ իլ Ղարպ
(Արեւմտեան դուռ) վէ շարգ ճիհէ-
թինէ գարչը պուլունանա Պապ իլ Տա-
վուտ (Դարձի դուռ) տէնիլիր:

Մէքքիւր սէքիզ քէօշէլէրին պէհէ-
րինտէ եթտիշէր ատէտ եթթիք բէն-
չէրէլէր օլտուղու կիպի, ախլարլարըն
ալթ թարաֆլարը մէրմէրլէր, վէ իւսթ
թարաֆլարը պէեաղ իւսթիւնէ մաի
պէնէքի, վէ արալարը տախի սաթ-
րանճ գաեըլմըշ սաֆի մաի թաշլար
իլէ միւղէյեէն տիր:

Գուպպէսինին ալթ բէրվազընտան
բէնչէրէլէրին իւսթ հիզասընա գա-
տար պէհէրի տէօրթ քէօշէ օլարագ
բէնկեամիզ չինիլէր գապլանմըշ, վէ
իւղէրլէրինէ իսէ աեաճը լեհիւնիշեր
եազըլմըշ տըր:

Մէքքիւր ճամինին գարփուղ պիշի-
մինտէ օլան գուպպէսինի ճէննէթմէ-
քեան Սուլթան Սիւլէյմանը էվլէլ
եափաըրմըշ, վէ տիշ թարաֆընտա
գուրչուն գապլը օլտուղու հալտէ, իշ
թարաֆընա բէնքի չինիլէր գապլան-
մըշ տըր:

Իշպու պինանըն իրթիֆտի 99 գա-
տէմէ օլուպ, աշաղըսընըն մաի վէ
պէեաղ թաշ վէ մէրմէրլէրի, վէ եօ-
գարըսընըն բէնկիլի չինիլէրի, վէ շար
ճանիպինտէ տիղիլի օլան բէչէրէլէրի,
հէյեթթի մէճմուէսինէ ֆէվգ էլ ատէ
պիր ըհիւագ վէրիպ, վէ միւճիպի թէ-
հայիւր մէնղարէ թէշքիլ էտէրլէր:

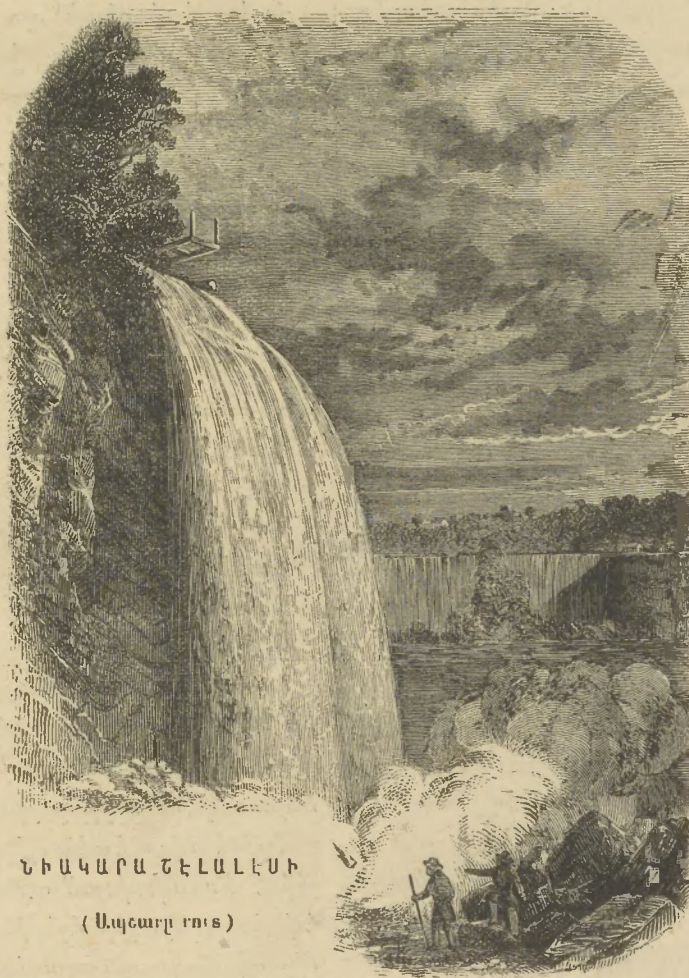

ՀԱՄԻՅԻ ՇԵՐԻՖԻ շԱՋՐԵԹԻ ԷՍԵՐ

ՆԻԱԿԱՐԱ ՇԷԼԱԼԷՍԻ

Պուրատա բէսմի վազ օլունան շէ-
լալէ երախօտ ճէնտէլ (Չրվէժ) քիւր-
բէյի արզըն թապէյի միւսիղէլէրին-
տէն պիրինճիսի սահըլսա կէրէք տիր։
Մէգքիւր շէլալէ, մէմալիքի միւս-

Ձիքր օլունան շէլալէնին չարփըչըպ
վէ կիւրիւլտէեէրէք տէօքիւլմէսիյլէ
ըրմաղըն իւզէրինտէ հասլէթտիյի սիւ
վէ տիւման պիր տաիմի պուլուլթ
չէքլի ալմադտա, վէ կիւնէչին չալզը
վուրտուգճա իսէ, աճալ աճաիպ բէնկ-

ՆԻԱԿԱՐԱ ՇԷԼԱԼԷՍԻ

(Ապագարու բոս)

թէմիէյի Ամէրիգատա վազը Նիակա-
րա Նէհրինին զէմինտէն 160 դատէմէ
միւրթէֆի պուլունան պիր գտեա իւ-
զէրինտէն տէօքիւլմէսի տիր քի, էյեր
հալա պէրրազ վէ աչըգ օլմազ լեա-
զըմ կէլտէ, հէյպէթլի չաղլահըչը 20
միլ ուզաղլարտան տույուլա պիլիք։

լէր իլէ հալատա օյնար Նուր թանէ-
լէրի, վէ եէր եէր տէ ալաիմի ոէմա
էսէրլէրի միւշահատէ օլունմադտա
պուլունուր։

Մէգքիւր ճէնտէլէ եազըն դալա-
րազ, իրմազ օ տէրէճէ սիւրաթլա
ճէրէեան էտէր քի, պազան կէօղլէ-

րի ալմամադ, վէ օ հիզաեա տիւշէն
գաեըզլարը պիր լահզէ իշինտէ ու-
շուրումուման աշաղը եուվարլամամադ
միւմքին տէյիլ տիր:

Պու եօլտա փէք չօդ գազա վուգու
պուլմուշ օլտուղունտան, Ամէրիգա-
լըլար շիմտի եիւքսէքճէտէն պիր մէ-
թին վէ կիւզէլ թէմուր քէօիրիւ եափ-
մըշ օլտուգլարընտան, օ հէյպէթլի,
վէ կիրտապ միսալի օլան ագընթընըն
իւզէրինտէն հէր քէս սէլամէթճէ,
վէ իսթիրահաթը գալպ իլէ ամէս
շուտ էտէր:

ՏՕՂՐՈՒ ՍԷՕՁ ԱՃՐ ՏՃՐ

Իֆինճի Ըիւսիսէսէն skվամ (սա. 28)

Վագաա պու ինթիխապտան չէշտէ
պէշտէ համիլիք սըֆաթընա շաեէսթէ
զաթլար տա մէյտանա կէթիրիլմիշ
օլա պիլիր. լաքին պու միսիլլուլէրին
տախի, եա արգատաշլարընըն քէնտի
մէպէքլէրինէ ույմատըզլարընտան պի-
տաեթի մատտէտէ վէ եախօտ իշին
իշինէ կիրտիքտէ, հէր պիրիսինտէն պիր
ճիհէթլէ ինճինիպ, սէլպի էմնիեթ
էտիպ, վէ տէ անլէրին էֆքեար ու
ամալընա իշթիրաք էթմէքլիլի նամուս
հայսիէէթ վէ վիճտանա եէտիրէ-
մէհիպ տէ կէրի չէքիլտիքլէրի, վէ
մէյտանըն պիրքիւլլիլէ պագը գա-
լան, վէ թափու սահիպլիլի իտտաա-
սընտա պուլունան թագըմըն էլինէ
կէշտիլի տաիմա կէօրիլմէքտէ տիր:

Պու իշարըմըզա թէհաճճիւպ չէքմէ-
մէլի տիր, զիրա պու միսիլլուլէրին
էֆքեարը մատամքի պիր նէվի իս-
թիֆատէեէ միւպթէնի տիր. քէնտի-
լէրինին ինթիխապ լէէյի գազանմա-

լարը իշուն վար գուվվէթի պազուեա
ալըրլար, հէր նէվի ալշագլըզա իր-
թիքեապ գըլարլար, վէ քէնտիլէրինէ
րիգապէթ էտէն թագըմը օսանտը-
րանա գատար օղրաշըրլար, եախօտ
օնլար իշի վէ ախղ ու իթաար իլէ մէշ-
ղուլ օլտուգլարը հալտէ, պուլա-
ըն իշ վէ իւմիտի պուլունան պաշգա
պիր չէյ օլմամադլէ միւսաիտ վագըթ
վէ կէնիշ մէյտան պուլուրլար, հէր
իսթէտիքլէրինի էնվաի տէսիսէլէր իլէ
պաշա չըգարըրլար, վէ տէ կէօյիւս-
լէրինի կէրէ կէրէ «նէ վար ֆուէ գա-
զանմադ իշուն թէշվիգ ֆըրանսատա
պիլէ վար տըր» տէեէրէք մէսնէտլէ-
րի սէտիրինէ օթուրուպ, վէ իշլէրինէ
էյէր քէնտի հէմ էֆքեարլարը օլմա-
եանլարտան տիւշէն օլմուշ իսէ, օնլա-
ըն տա քիւստիւրէրէք տէֆ էթմէք
իւզրէ տէյիլմէզ վէ տուեուլմազ պի-
շիմէր վէ հէյլէլէր գուլլանըրլար:

Արթըգ պու ինթիխապտան իլէրի
կէլէն ույղունսուղլուգլարը հիսապ
էթմէք միւմքին օլմաեապ, ֆիքիր իլէ
թասափվուր էթմէլի տիր. քի նէթիճէ-
սի նէրէլէրէ գատար կէտէր. վէ պի-
րիսինտէն աիկէրինէ միւսէլէլէն նէ
եօլտա ֆէնալըզլար իրաս էտէր:

Իշթէ ճիւմլէտէն պիրի օլարադ միլ-
լէթէ երեսփոխան օլմագլըզ քէնտի
էֆքեարը միւզիրրէլէրինէ ալեաթ էթ-
միշ օլանլարտան պագիլլէրինին մահի-
եթի աննաշըլտը. վէ պունա միւմա-
սիլ տահա պիր թագըմ ֆէսատ էհ-
լիլէրինին գուլմագլուլարը գըրըլտը.
վէ հիմաեէ տէնիլէն չէյի էֆրատը
միլլէթէ քիպր ու ղուրուր կէօպթէր-
մէք, վէ պիր ճիւլլունաի իտարէեէ
մէէմուր օլան մուազզամ զաթլարըն
տատընը վէրմէք տիր կիպի կէօզ գա-

մաշտրումատա կէզէն պիր թագըմ պիւ-
կիսիզ, թէճըրիւպէսիզ, թէրպիսէսիզ,
վէ ազգասիրուն ինն լուղէթինի հարա-
քեաթը միւզիւրէլէրի իշուն բէրտէյի
սըրր բէրինէ գուլանան ինսաֆսըզ
վէ տինսիզ ճահիլէրին երգտըզլարը
էվլէրին, վէ թիւթէն օճագլարընըն
խարապասը կէօզ էօնիւնէ գաթար-
լանտը, տահա մը զաֆլէթ ույգուսու
չէքէլիմ. տահա մը իլլէթիմիզի քէթմ
էտէլիմ. վէ տահա մը աէրտիմիզին
տէվասընը օ միսիլու ճիւհէլատան
կէօզէտէլիմ. պուրասը աա շիմտիլիք
պու գատար տըր պունտան իլէրիսի-
նէ կէթմէմ. . . :

Պիզ՝ պու կիպի ինթիխապաթ ույ-
ղունսուզլուզլարընը թաշրալարտա
չօգ կէօրմիւշ, վէ պիւթիւն իտարէ-
նին գահրէն կէրի չէքիլէն գալիլ գըսմ
էօհտէսինտէն պին տիւրիւ շաղըլ-
տագլըլար էլինէ կէչիւ, վէ պու
եիւզտէն տէ հէր նէվի իսլահաթ ու
թարագգըրեաթ մահվ օլարագ, եէրի-
նէ մէքթէպլէր վէ քիլիսէլէր իտարէ-
լէրինէ ույղունսուզլուզլար, եէք
տիկէրէնէֆսանիէթ էնանիէթ, վէ
սէնին թարաֆա չօգ կէթտի պանա
ազ կէլտի եօլունտա մալ մուգասէմէ-
սի վար կիպի էնվաի զարագ խուսու-
մէթ վէ պիւրիւտէթ, պազի Առաջ-
նորդլարտա պու միսիլուլէրէ իշթի-
րաք, պազիլէրինտէ նիֆագ, վէլ հա-
սըլ իսլահ գապուլ էթմէզ, վէ եազ-
մա իլէ թիւքէնմէզ տէհէթլի հալլէր
սէյըր էթմիշ, վէ պու ճիհէթլէրտէն
տօլանը հէզար իլթիւրապ, վէ տէրտ
ու պէլայը պի հիսապ չէքմիշ, վէ նի-
հանէթ էյլիք թարաֆընտան գաթան
վէ գաթիէթէն իւմիտի քէսմիշ, վէ
կէօզիւմիւզիւ անճագ վէ անճագ իս-

թանպօլ իտարէմիզէ տիքմիշ իքէն,
աճընարագ վէ ֆէրեատ գըլարագ
սէօյլէրիմ քի պուրանըն հալի թաշրա-
լարըն ահվալինէ պինլէրէ տէֆա
րահմէթ օգութտուրմագտա տըր. . . :

Ճահա նէ օլտու հէնուզ միւրէքքէ-
պի գուրումատը Գուզկունճուզ վէ
իճատիլէ միացեալ թաղը թալ. Խոր-
հուրգու ինթիխապը եազտըղըմըզ
խուսուլարըն չօզլարընը կէօզիւմիւզ
էօնիւնտէ թաստիգ էթտի. վէ նէթի-
ճէյի հասէլէսի շիմտիլիք 120 նէֆէր
վէ նէֆէրէ երկսեռ չօճուզլարա միս-
սուս պուլունան պիր միւքէմմէլ մէք-
թէպին խարապիէթ ինտէ գարար վէր-
տի. վէ պունտան պէօյլէ տահա նէ-
լէրտէ գարար վէրէճէք տիր արթըզ
պիլլէմէմ. . . օնու պիր թագըմ փա-
րասը չօգ ազլը եօզլարըն մէրէվիլի
ամալը օլան թուլումպաճըլար պա-
լըգճըլար վէ գաեքգճըլար իլէ, ան-
լէրին պասմա գալըպ ֆուէլէրինի օրի-
նառոր տէյի վառնրացնէլ էթտիրէն
զաթտան սիւալ էթմէլի:

Իշթէ պու կիպի ինթիխապաթ ույ-
ղունսուզլուզլու իշինտէ չալգանան պիր
իտարէնին կէրչի ումում, վէ մէպու-
սան մէճլիսլէրինտէ բարլամէնթօվա-
րի, վէ վիկտօր Հիւկօքեարի նութգ-
լար իրատ, վէ պազի տիլ իլէ փա-
փաղան, եա տէ քէնտիլէրինի պիրէր
կլատսթըն եախօտ Պիզմարգ կիպի
թապանան զէվաթ թարաֆընտան,
դըլը գըլտան աեըրընօր կիպի սուրի
օլարագ ճէրէեանը միւզաքէրաթ օ-
լունուր:

Լաքին աեըպ տէյիլ ա, պունլարըն
ճիւմէսի պանա Գրիստոսուն սէօյլէ-
տիլի եէհուտի մէզարըղը կիպի եիւզ-
տէն հազըլը վէ եալտըլը պիրէր
սիւս վէ նիւմաիշտէն պաշգա չէյ կէօ-
րիւնմէնօր:

Չունքի պիր տէ աէօնիւպ արգաթարաֆըմա պաղըեօրում.քի, սէպէպի իհեամըղ օլաճագ, վէ իսթիզպալիմիզի, սէաաէթիմիզի թէէմին գըլաճագ մէքթէպլէրիմիզ միւզմէհալ, Փրկիչիմիզ բէրիշան, քիլիսէ սանտըղլարըմըլըն էքսէրիսի պօրճլու, Փաթրիզխանէմիզ իտարէտէն աճիզ օլմագ տէրէճէսինտէ մէտեռն, էֆրատը միլլէթիմիզաէն չօզլար իլիմիզ, թէրպիհէսիզ, ճայը սէլամէթիմիզ օլաճագ իսթիզպալիմիզ թէհլիքէտէ, վէ կէտիշիմիզ պաշ պէլլիսիզ, վէ մէյաան իղսիզ պիր հալտէ տիր:

Արթըղ օ լիսան փարալաեան, վէ հէր մէսէլէեի պիր սէօղ սէօյլէմիշ օլուեռում, վէ սամիունա կէօրիւնիւեիւմ էֆրեսարը իլէ չիւրիւթ մէճէսինէ գրիթիզաեա ալան, վէ լարին տահաքէնտիսինտէ էսէրի քէմալէթ, թէճրիւպէքեար տըրաեէթ, վէ տէ հիւնիւ ալսիւագ կէօրիւնէմէեէն տիրադուդաֆալը վէ գուշ ագըլը տիպլումաթլար իսթէտիքլէրի գատար չալըմ սաթալընլար. պիղէ ՈՒՆ ԼԵՍ.ՁԸՄ ԻՒՆ ՏԷՑԻԼ:

Խիւլատէյի քէլամ, միլլէթիմիզ վէ Փաթրիզխանէմիզ պու խուսուսա աթֆը նազարը տըղգաթ պուեռըուպաա, աաիւնաւադրուի իւնու թաատիլ պիրլէ քոռէ հուգուգունու սուի իսթիմալտէն գուլթարմագ չարէսինի արար իսէ, տէրաին տէվասընը պուլմուշ օլուր. եօգսա միւպթէլա օլտուղումուզ խաթթէլիք միւհլիք պիր իլլէթ, վէ պու հալ վէ կէտիշիմիզին ագըպէթի իսէ իտարապիեէթ տիր. վէ պու սէօղ հէր նէ գատար աճը իսէ տէ, մաաղուր օլտուն աճըլըղը գատար տա սօղլու, վէ մուգարինի սըհհէթ ու հագգանիեէթ տիր:

Տ Ե Լ Է Մ Ա Գ

Իֆիւնի նիւսիսէսէն տէլաւ (սա. 32)

Պիր տէ օ հէնկեամտէ տէօրթ նէֆէրէ ֆիտան պօլլու բէրիլէր թաղնիէէ աղազ պիրլէ, էվվէլա իւհէլարըն տիվլէր իլէ օլան ճէնկի գասիտէսինի թէրէնիւմ էտիպ, պատէհու Դիոսուն վէ Սէմիլեանըն աշգ ու ալեագասը, Բաքոսուն վէլաաէթի իլէ, միւսին Սեղենոստան թահսիլ էթտիյի թէրպիյէսի, վէ մէյաան օեռունունտա, էսբերլա պաղչէսինին ալթուն էլմալարըլա, Իպալմէնէնին Ատալանտա վազը օլան ֆէթհ ու զալէպէսի, վէ էն սօնրա տալի Տրօվա մուհարէպէսի տաաթիթանլարընը օգուտուլար, վէ իւլիսին ֆիւթուհաթլարըլա ֆիրաաէթի մէտհլէսինի իսէ, վասըլը ալըլ ալա գըլտըլա. պու տէմոէ բէյիսէյի բիրիեան օլան Լեւկօթօյէ տալի, քէնտի չէնկի իլէ տիկէրլէրինին սէտայը տիլրիւպասընա հէմահէնք օլուր իտի:

Տէլէմագ՝ բէտէրինին իսմինի էշիտինէ, եանագլարընտան եուվարլանան կէօղ եալարը անըն հիւսնիւնէ պիր եէնի բէվնագ վէրտի. լաքին կալիպսօ՝ անըն էսէֆի գալպաէն միւթէէսիւէն էքլի թաամա իշթիհատը գալմաաղընը չագարագ, բէրիլէրէ պիր իշարէթ տիր գալտըրընճա հէման հալաեը, Քէնթալրոսլարըն Լապիթալըլար իլէ էթտիքլէրի ճէնկին, վէ Որբէսունն՝ Եւրիդիկէեի թալիլա զըմնընտա ճէհէնէմէ էնմէսինին պէսթէլէրի թէրէնիւմաթընա չէվիրտիլէր:

Խիթամը թաամտա, իւհէ Տէլէմագը պիր թարաֆա չէքիպ չէօյլէ սէօյլէտի. «Սանա նէ տէրէճէ իլթիֆաթ վէ իհթիրամ էտէեօր օլտուղումա նագար դըլաեօրմուսուն եա չէօհրէթչուար իւլիսին ֆէրզէնտի. պէն պիր պագի իմ, էսնայը պէշէրտէն քիմնէ եօգ տուր քի, ճէղիլէմէ չըգսըն տա, քիւսթալըղը ճէգասընա ուղրամասըն. սէն տէ էյէր նագարը թէվէճճիւհիւմիւ ճէլպ էթմիշ օլմասա իտին, գապագէտէ օլմագըղըն տալի, բէնչէյի էօրֆ ու զագապըմոան գուլթարամագ իտի:

Բէտէրին տէ սէնճիլէյին, պու իգպալէ նաիլ օլմուշ իքէն, եապըգ քի կէօնէ-

նէմէտի, անը թուլ միւտտէթ ճէգիրէմ-
տէ ալը գօմուշ օլտուղումտան ֆուր-
սաթեալ օլարագ, մաէն էօլմէզլիքտէ
եաշամագլըգ եէտի իթիեարինտէ խոթի
խէ տէ, նէ չարէ քի անըն վաթանը հա-
գիրինէ սվտէթ պըմուրնտա օլան վահի
արգուսու, չու քիւլլիւ մուվաֆֆագի-
եէթլէրտէն քէնտիսինի իթիեարեաֆ էթ-
տիրտի: Պագ իմտի պիր տահա կէօրէմէ-
եէճէյի իթակէ իչուն նէլէր գայ էթմիշ
տիր. պէնի թէրք էթմէք իթէեհիս կէթ-
տի տամա, ֆուրթունալար հայիֆիմի ան-
տէն ալտը. զիրա սէֆինէսի միւտտէթի
մէտիտէ թիւզիկեարլարա օեունճագ օլ-
տուգտան սօնրա, ալթ ուճու տալլալար
իչինտէ զարգ օլտու. սէն պէօլէ պիր
վուգուաթը միւլէլլէմէտէն իպրէթ ալա-
րագ, անըն զարգընտան սօնրա արթըգ
հիշ պիր շէյէ, վէ խուսուսիլլէ պիր տա-
հա կէօրէճէյինէ, վէ տէ իթակէ ճէ-
գիրէսինտէ խալէֆէն հիւքիւմէթ սիւրէ-
ճէյինէ իւմիտ էթմէ. իմտի պուրատա,
սէնի հէր վէճհլէ սէատէթմէնտ գըլմա-
ղա հազըր օլան, վէ մալիքէ օլտուղու
հիւքիւմէթի սանա պախշ իթմէյէ միւ-
հէյեսա պուլունան պիր իլահէ պուլտու-
ղուն իչուն, անըն հէլաքընտան տօլաեը
թէսէլլի օլ:

Պու սէօզլէրինէ, իւլիսին քէնտի նէգ-
տինտէ պուլունտուղու միւտտէթճէ մագ-
հար օլտուղու հալը սէատէթտէն սահսլէ
պիր ուղուն մագալաթ իլավէ, վէ կիրտ-
չէլմ Պօլիֆեմին մագարասընտա, վէ էստ-
րօգօնլուլարըն Անտիֆատէս փատիշահը
իլէ արալարընտա վագը օլան գագաաեը,
վէ տուխթէրի իյուրչիտ թէսմիեէ գըլը-
նան կիրկէնին սաքինէ օլտուղու ճէգի-
րէտէ գուհուր էտէն վագաաեը, վէ
իսկիլլա վէ Բարիքդիա նաման րէէսէյն
արասընտա կէչիրտիյի մուխաթարաեը
տալի հիքեաեէ էյլէտի, անճագ Տէլէ-
մագա՝ րէտէրինի հէլաք օլտու. կիպի ան-
նաթմագ գաստիլլէ, եանընտան ինֆիրա-
գընտան սօնրա, Պոսիթօնուն օնա գար-
չը չըգարտըղը սօն ֆուրթունաեը նագլ
էթտիյի սըրատա, ֆիաիեանըլար ա-

տասընա մուվասալաթընը քէթմ էթտի:

Կալիպստան պուլտուղու հիւսնիւ գա-
պուլիեէթէ պիրտէն գապըլըպ տա շաղ
ու խուրրէմ օլուն Տէլէմագ, ագըպէթ
անըն մէքքեարը հիլլէսինի տէրք, վէ
էվլէլլէ Մէնտօրտան ալմըշ օլտուղու տ-
գըլանէ նասիհաթըն գատր ու խապէ-
թինի ֆարգ էյլէտի. վէ պիր գըսա ճէ-
վապ իլէ օնա թէվճիհի իսթապ էտիպ
« Տէրտի տէրունիմտէն տօլաեը պէնի
մագալար պուլունը եա իլահէ, տէտի.
չիմտի էլէմքէշ օլմագտան պաշգա պիր
շէյ եաիւամա. իհթիմալ քի իլէրուտէ
թէգեիտի գուվլէթ էտէրէք, նիմէթի
քէրէմքեարիլլէրինտէն թէլեզգիւզ էտէ
պիլէեիւ. չիմտի րէտէրիմի աղլամագլը-
ղմա միւսաատէ էտին, զիրա անըն նէ
տէրէճէ էչէքի չէլմէ շաէսթէ օլտուղու-
նու, սիւ պէնտէն զիեատէ պիլիրսինիւ:»

Վէհէյի իւլատէ, Կալիպստ պուլուն-
տան զիեատէ իպրամ էթմէքլլէ ճէսա-
րէթ էտէմէտիքտէն մաիտա, քէնտիսինի
օնա հիմքէտէր, վէ իւլիս հագգընտա
տալի պիր րիգգաթը բիւրէսէր կէօս-
թէրտի. վէ նէվճիվանըն գալպի զիեա-
տէճէ նէտէն թէրէնիւր օլտուղունու
քէշֆ էթմէք իւզրէ, նասըլ օլուպ տա
գաղապէտէ օլտուղունու, վէ նէ կիպի
ֆէլաթէթլէր իլէ քէնտի գընըլարընա
տիւշտիւլիւնիւ սիւալ էյլէտի:

Տէլէմագ՝ «Մէրիւղէլթի տիլլէքէսթի-
մին հիքեաեէսի ուղուն սիւրէր» տէեու
ճէվապ վէրաի իսէ տէ, իլահէնին՝ «Խա-
յըր խայըր էօլլէ տէյիլ տիր, պէն օլ վա-
գաաեը պիր սաաթ էվլէլ տիյնէմէեի
իսթէրիւ, իմտի պիլ իսթիճալ հիքեաեէ-
եէ պէտ էթմէլիսինիւ » տէմէսինէ, վէ
տահա պիր չօգ իգտամ էյլէմէսինէ տա-
եանամաեարագ չու վէճհլէ նագլինէ շու-
րու էյլէտի:

«Տրօվատան տվտէթ էտէն մէլիքլէր-
տէն րէտէրիւ հագգընտա քէսպի մալիւ-
մաթ էթմէք իւզրէ իթակէտէն չըգմագ-
տա, վալիտէմին սղեագատարլարը իչպու
ագիմէթիւ իչուն թէհայեիւրտէ գալտը-
լար. զիրա անլէրին ֆիթնէնիւզ հալլէ-

րինի փէք ալեա պիլէրէք պու թասաւ-
վուրումու սէթը էթմէք իչուն իհթիմա-
մը թամմ էլէմիշ խոխ. նէ Պիղոստա
միւլազի օլտուղում նէստօրտան, վէ նէ
տէ Լահեթեմոնիատա սէնի մուհիպպանէ
գապուլ Էթմիշ պուլունան Մենեղաւոս-
տան բէտէրիմին պէր հաեաթ օլուպ օլ-
մատղընա տաիր պիր ճէվապ ալա պիլ-
տիմ. արթըգ իվթիրապ վէ իշթիպահ ի-
չինտէ եաշամագտան պիզար օլարագ Սի-
կիլեաեա կէթմէեի գուրտում, չուն-
քի բէտէրիմին բուզիկեարար իլէ օրաեա
տիւշալիւնիւ էշիթմիշ խոխ:

«Լաքին շու կէօրտիւլիւնիւզ ագիլ Մէն-
տօր, իչպու էֆքեարը միւթէճասիրանէ-
մէ գարըզ կէլիր, վէ պիր թարաֆտան
հէյպէթլի վէ ինսան էթի եէեիճի Գիգլօր
տէնիլէն տիվլէրի, վէ տիկէր թարաֆ-
տան օ՝ գըբըլարտա տօլաշան էնիսա իլէ
Տրօվալըլարն տօնանմալարընը տէր խա-
թըր էթտիրի խոխ: Վէ տէ Տրօվալըլար՝
ուսում Եունանիլէրէ գարըզ ատույի էք-
պէր օլուպ, հաթթա հէփսինտէն զիեա-
տէ իւլիսին օլլունուն գանընը տէօք-
մէքլէ մահգուգ օլաճագլար տըր տէր իպի:

«Վէ իլալէյի մագալ էտէրէք, սիզ
իթակէեթ ալտէթ էթմէլիսինիզ, օլաքի
իլահլար նէզտինտէ սէվիլիւ օլան բէ-
տէրինիզ հէման կէլիր արգանըզտան եէ-
թիլիր. ամա իլահլար էկէր անըն իթ-
լաֆընը թագտիր էթմիլէր տիր տէ, վա-
թանընը պիր տահա կէօրմէյէ միեէստէր
օլմաեաճագ իսէ պիլէ, եինէ լեագըմ տըր
քի ալտէթ պիրլէ անըն ինթիգամընը
տիւշմէնլէրինտէն ալսզ, վէ վալիտէնի
իւլսա էտէսին. վէ ֆիրասէթինի պիւ-
թիւն թայիֆէլէրէ, վէ իւլիս միսիլու-
հիւքիւմտարըզա միւսթէհագգ պուլուն-
տուղունու տալի ուսում Եունանիլէրէ
կէօսթէրէսին տէր խոխ:

«Նէ նէճաթպախշ նասիհաթլար... Լա-
քին պէն անլէրի թէլագգը էտէճէք գա-
տար քէմալէթէ մալիք տէյիլ խոխ. վէ
քէնտի հըրս ու հէվլէսիմէ գապըլմըշ
օլտուղում հալտէ տալի, ագիլ Մէնտօր
պէնի օ՝ տէրէճէ սէվիլէքտէ խոխ քի, նա-

(Մապաշի սօնրա)

Ի Լ Մ Ի Զ Ի Ր Ա Ա Թ

Փ Ա Թ Ա Թ, Ե Ա Ն Ո Տ Փ Ա Թ Ա Թ Է Ս

Պուղտայ, վէ արփա կիպի վագ-
թինտէ բահմէթէ միւհթաճ օլան մէզ-
րուաթ, մաաղալլահ սէնէնին պիրի-
սինտէ տալի բահմէթ գըլլէթինէ ուղ-
լար իսէ, արգասընտան գահաթ ու
զալա հապըր օլտուղու տէրքեար. վէ
պու աֆէթ միւքիմիլէ վագըթ վա-
գըթ հիւքմէտէրէք, փէք չօգ ինսան
վէ հայվան թէլէֆինի ինթաճ էլլէ-
տիյի պէտիհի վէ աշիքեար տըր:

Պու գալլիմիլին սըհըթինէ, պուն-
տան 10 սէնէ ագտէմ Անատօլունուն
էնգարէ, Գօնեա, Գայսէրիյէ վէ Եօզ-
ղատ, վէ 3 սէնէ էվլէլ տալի վան
վէ Մուշ թարաֆլարընտա վուգու
պուլան տէհէթլի գահաթ աֆէթլէ-
րի պիրէր տէլիլի քեաֆի աիր:

Իչպու աֆաթըն էճիւնիւ ալմագ
իւզրէ ինսանճա եալիլաճագ իքի
թէտպիր վար տըր. պիրիսի հէր թա-
րաֆ իլէ գօլայճա քէսպի իլթիլաթ
էթալիլէն, վէ ուզագ եէրլէրտէն տա-
լի էրզագ նագլինէ սուհուլէթ վէրէն
շըմէնտըֆէր, վէ շօսէ եօլլարը, վէ
տիկէրիտէ զալսալի եէրինէ կէչէ պի-
լէն, վէ բահմէթէ միւհթաճ օլմագսը-
զըն հէման հէր եէրտէ, վէ պէրէ-
քէթլի սիւրէթտէ հուսուլա կէլէն
փաթաթէն մահսուլու տուր:

Պուրատա պահսըմըզ թուրուգ վէ
շըմէնտըֆէր իւզէրինէ օլմատըղընտան,
օնու վագթը մէրհունունա թէրքլէ
կէչէլիմ տիկէրինէ: Փաթաթէն 1600
թարիխինէ աօղրաւ ճէնուպի Ամէ-
րիգանըն Բերու վէ Գօլօմպիա էեա-
լէթլէրինտէն էն էվլէլ Սպանիաեա,
պատէհու իթալիա վէ ինկիլթէրա-

եա կիրմիչ պիր մահսուլ օլուպ, ֆա-
զաթ ղէհիրլի քէօփէք իւզիւմիւ ճին-
սինտէն օլմագ միւնասէպէթլիյլէ, պի-
տաեթի տուսուլինտէ միւզիւր տիր
զաննը իլէ նազարը էհէմմիեթէ ա-
լընմամը իսէ տէ, պու տէհրին իպ-
թիտալէրինտէ, վէ Ֆրանսանըն զա-
վալիլ շէտիտէ, վէ դահաթ ու զալա
իչինտէ պուլունտուղու պիր սէնէտէ
Բարմանտիէ նամ զաթ փաթաթէսին
հիչ պիր մազարաթը օլմատըգտան
պաշգա պիլաքս քիւլլիւ մէնֆաաթը
օլտուղունու իսպաթ էտէրէք, էհա-

ՓԱԹԱԹԷՍ ՖԻՏԱՆԸ

լինին նազարը էհէմմիեթինի ճէլպ
էթտի. վէ անաէն սօնրա կիւն կիւնէ
զիրաաթը թէգէյիւտ էտէրէք, պու
կիւնքի կիւն փաթաթէսին մէնֆաաթ
վէ զիրաաթը տէյիլ եալընը իվրօ-
պա գըթասընտա, իլլա տիւնեանըն
չօգթարաֆլարընտա գապուլ վէ թաս-
տիգ էտիլմիլ տիր:

էհիլ զիւրաատան չօգլարը փաթա-
թէսին էլմալարընը, պիտաեթի մատ-
տէտէ ֆիտանըն քէօքիւ տիր տէյի

պիլտիլէր. լաքին կէտէրէք աննաչըլ-
տըքի, պու էլմալար գուվվէթի թօփ-
րագտան ալարագ եէչիլլիյինի պէսլէ-
մէեիպ, պիլաքս էլմալար եէչիլլիյին-
տէն էմինէրէք եէր ալթընտա սէմ-
րիեիպ պիւեիւմէքտէ տիր:

Պունտան աննաչըլտըքի փաթա-
թէսին էլմալարը թօփրագ իչինտէ
պիրէր ֆիլիսլէրի տիր. կէրչի եափ-
րագլարը եօգ իսէ տէ, աղաճլար կիպի
միւթէատտիտ կէօղլէրի օլուպ, վէ
հուպուպաթը սաիրէ միսիլլու տախի
իւք գուվվէթի չիլլէնտիքլէրի ղէման
ալըրլար:

Պահարտան էվվէլ թօփրաղա էքի-
լէն փաթաթէստէն միւթէատտիտ
կէօղլէր աչըլպ ֆիլիսլէնէրէք, քիմիսի
թօփրագտան տըչարը գօչար, վէ եէ-
չէրիպ եափրագ չիչէք վէ թօխում վէ-
րիր. պաղիլէրի տէ չիլլէնտիքտէն սօն-
րա թօփրագ ալթընտա գալըպ, պիր
ճիւզի ուզար վէ ուճլարընտան էլմա
սարգար օլտուղու կիպի, պունլար-
տան մահսուլսուզ վէ սաչագ հալին-
տէ գալանլարը տա պուլունուր:

վէ քէզա պաղի ճինսլէրի տէ պու-
լունուր քի, եալընը իքի իւչ կէօղիւ
չիլլէնի ֆիլիսլէնի, վէ էլմալարը
պու ֆիլիսլէրին ալթ թարաֆընտան
հուսուլա կէլիր:

Փաթաթէսին ֆիլիսլէրի եէչիլ վէ
ֆիտանընըն իչի եարը պօշ, եափրագ-
լարը սէրթ, չիչէքլէրի տալլարը իւ-
զէրինտէ, վէ պէեազ իլէ պէնէֆչէեէ
չալար պիր ըէնկտէ օլուր, վէ չիչէք
թօխումլարը իսէ եուվարազ պէչիմ-
տէ օլտուղու հալտէ թօփ թօփ վի-
ճուտէ կէլիր. քի, պուրատա վազ օ-
լունան ըէսիմ փաթաթէսին ֆիտան,
վէ էլմալարընը կէօսթէրիր:

(Մապսի սօնրա)

Մ Ա Թ Է Մ

ՄԵԾ. Մ. ՄԱՆՈՒԿ ԷՖԵՆՏԻ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՄԱԽՏՈՒՄԻ

ՄԵԾ. ՄԻՍԱՔ ԷՖԵՆՏԻ

Նէ տի՛ր շու գէյնէթի ալէմ բիւնձ մը տըր կէօլլէմի,
 Չապըպ սէօնէն շավգ միսալի նէ սէպաթ վար նէ վէֆա,
 Նէ տիր մագսէտ նէրտէ հուսուկ եէրտէ՞ մի տիր կէօյտէ մի,
 Սէֆիլ ինսան զօշար կէտէր պուլմագ ասլա ինթիհա :
 Պիր լահգէճիք աթֆ էթ նազար հա պիր քէրրէ պանա պազ
 Պագ քի, սանա պիր ճիյէրուզ իպրէթ օլտում մաթէմնաք .
 Եիւզ պին թէտպիր հաուսիզ իգտամ պօ՛շ . . . Հարէսի էլտէ՞ մի,
 Հէր իգպալի վէ կէնճիլի եէնտի եշթէ շու թօփրազ :
 Պէնտէ իտի զատէկեանլըզ, իլիմ սէրվէթ ու սաման,
 Նամուար բէտէր շէֆգլի մաւտէր պիրատէրանը զիշան,
 Ա՛հ ճիւնլէտէն պիլ ինֆիրազ կէօնէնմէքսիզ նէսնէմի,
 Շու պուզ կիպի իաքա գուրտում իլէլ էպէտ պիր մէսքեան :
 Նէ թէտապիրի աթըպպա նէ ճէհո իգտամ էթտի քեար,
 Նէ իւնֆիւլան նէ՛ սըճագ գան նէ նէվհէվլէս ու էֆքեար,
 Օ՛ֆ . . . եալան տըր շու ֆանի տէ քիլլի հիսապըն ճէմի
 Պաթըլլըզլար պաթըլլը հիւքմիւ գապի՞լ մի ինքեար :
 Սիննիմ եիրմի եէտի իտի հէմ միւնէրրէտ նէվնիհալ,
 Գաթը պաղը հաեաթըմա էթտի Ֆէլէք իսթիճալ,
 Պէօյլէ ճիւտայի տիլսիւզան հիւքմիւ հէման պիզտէմի,
 Տիւնեա ալէմ պու մըգրաւտան գուրթուլամազ պէ հէր հալ :
 Բէտէր մաւտէր, հէփ ագրապամ տօսթլար հէմ պիրատէրան,
 Էտէր սիզէ սօն վէտասըն իշթէ ՄԻՍԱՔ Մանուկեան,
 Իսթէրսէնիզ թա պէ աֆագ թէվսիլ էտին մաթէմի .
 Պիյհուտէ տիր ավտէթիմէ ասլա եօզ տուր պիր իմքեան :
 Պունտան սօնրա գալսըն անճագ իսմիմ սիզէ եատիկեար,
 Իշթիեագա մէզար թաշը տիտարա աախի թիզքեար,
 Հէր բահմէթ օգուտուզճա բուհում էթսին խուրրէմի,
 Սիզլէրի տէ միւթէսէլլի պուեուրսուն Ղանի Սէթթար :

1883 Մարտ 30, Չուհարշէնպիհ